

Hembygds filatelisten

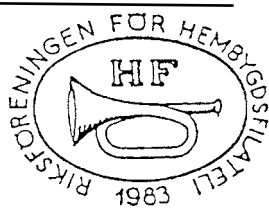
Tidskrift för hembygdsfilateli

Nr 1 2005

Årgång 22

Ur innehållet

Ordföranden har ordet	1
Inför årsmötet den 23 februari kl 18.15	2
Maskinstämplor, starten på nya brevnätet 1996	5
Svenska stämplor på försändelser från utlandet från Narvik	6
"Studs brev" är något att samla, men vad sägs om "pingpongbrev" - med lösenmärken?	8
Karungi Utrikes och Kontrollstationerna i Boden och Haparanda under första världskriget	12
Nytt om POSTAL VII	14
Ångbåtsexp. No 40	16
Nya medlemmar	20
Nytt om cirkulation	21
Annonser	22
Vårens möten	baksidan

Vår webbsida via förbundets www.sff.r.se
Riksföreningen för Hembygdsfilateli

Riksförening inom Sveriges Filatelist-Förbund

Hembygdsfilatelisten

Tidskrift för medlemmar i Riksföreningen för Hembygdsfilateli.

Redaktionskommitté för detta nummer:

Gustaf Ankarcrona, ansvarig utgivare

Per Erik Nilsson, redaktör och layout

Anders Pleijel, webb-ansvarig

Redaktionens adress:

Per Erik Nilsson

Småbjörksvägen 81

163 42 Spånga

Epost: pe.n@chello.se eller

hb.filateli@telia.com

Tidskriften utkommer med fyra nummer per år i februari, maj, september och december.

Artiklar, debatt inlägg med mera till redaktionen före den 15:e i månaden före utgivning.

Annonspriser:

Medlemsannonser: gratis

Lokal mötesannonser: gratis

Handlarannonser:

1/1 sida: 750 kr

1/2 sida: 400 kr

1/4 sida: 250 kr

Vår webbsida via förbundets www.sff.r.se

Föreningens/tidskriftens

postgiro: 98 86 28 - 4

Årsavgift 2005: 50 kr

Ordföranden har ordet

I och med detta nummer av Hembygdsfilatelisten övertar Per Erik Nilsson redaktörskapet och även ansvaret för layout och redigering. De senare uppgifterna har legat på Anders Pleijel, som på grund av arbetsbelastning i andra föreningar begärt att få träda tillbaka. Vi tackar Anders för fina insatser för tidningens utformning. Samtidigt önskar vi Per Erik lycka till i hans nya uppdrag.

En tidskrift som Hembygdsfilatelisten står och faller med alla frivilliga ideella krafter, som kan lämna filatelistiskt material till tidningen. Att materialet bör ha anknytning till hembygds- och stämpelsamlandet ligger i sakens natur. Som ni vet tar vi in såväl längre artiklar som helt korta frågor om till exempel en ny okänd stämpel. Åke Persson skrev om den av brand förstörda stämpeln på poststationen i Lo(o)s. Därefter har han fått alldeles ny tidigare okänd information om tillfälliga stämplat som användes under tiden tills posten levererade en ny normalstämpel (se förgående nummer). Vad jag menar är att inget bidrag är för litet för att publiceras.

Detta nummer av tidningen präglas dels av föreningens årsmöte 23 februari, dels av några intressanta stämplat från Norrbotten. Vi publicerar här inför årsmötet verksamhetsberättelse, dagordning samt arbets- och budgetplan. (Du som avser delta i årsmötet tar med denna tidning så har du pappren på bordet!) Av den senare framgår att föreningens ekonomi är god men att budgeten är underbalanserad varför vi måste nyttja en mindre del av kapitalet. Därför föreslår styrelsen en mindre höjning av årsavgiften för 2006 från 50 kr till 60 kr. Denna höjning täcker inte förlusten men minskar densamma. Stämplatna från Norrbotten gäller dels "Karungi Utrikes" och "Kontrollstationerna" i Boden och Haparanda under första världskriget, dels den ovanliga rakstämpeln "Narvik" för makulering av norska frimärken vid svensk postbehandling.

Vi gör ett tillfälligt avbrott i redovisningen av normalstämpel 16.

I tidigare nummer har vi berättat om vissa serviceställens ovilja att låta stämplat avsändarens brevfrösendelser. Vi har nu fått ett flertal rapporter om motsatsen där man på postställena varit och är mycket tillmötesgående. Vi publicerar ett exempel.

Styrelsen har vid ett flertal tillfällen gjort medlemmarna uppmärksamma på det stora behovet av nya urvalshäften för föreningens cirkulationsverksamhet. Det har inte utfallit på ett positivt sätt. Föreståndaren Göran Magnusson har meddelat att han inte har material tillräckligt för vår cirkulation. Styrelsen har därför **beslutat att upphöra med vår interna cirkulation**. I stället har vi anmält oss till Frimärksförmedling HB i Växjö, som bland andra förestås av Göran Magnusson. I denna behåller vi vår tidigare organiserade cirkulationsverksamhet men kan nu nyttja bolagets hela utbud av urvalshäften. De föreningshäften som finns hos Göran överförs till förmedlingen och förändrar ingenting för inlämnarna. För oss köpare är förändringen den att vi betalar ett tillägg på 10% på gjort uttag. Därmed kan utskick ske en gång på hösten och en gång på våren som tidigare. (se ruta på annan plats).

Avslutningsvis kan jag konstatera att många Hembygdare deltar som utställare på Nordia i Göteborg. Föreningen arrangerar ett möte med föredrag på lördagen 28 maj under utställningen.

Vi ses där!

Eder ordförande Gustaf Ankarcrona

PS Glöm inte att betala in årsavgiften!
DS

Förslag dagordning vid Riksföreningens för Hembygdsfilateli årsmöte 23 februari 2005

- § 1 Årsmötets öppnande
- § 2 Val av ordförande för årsmötet
- § 3 Val av sekreterare för årsmötet
- § 4 Val av två justeringmän tillika rösträknare att med ordföranden justera årsmötesprotokollet
- § 5 Fråga om årsmötet är behörigen utlyst
- § 6 Fastställande av dagordningen
- § 7 Framläggande av verksamhetsberättelsen för 2004
- § 8 Framläggande av kassörens rapport för 2004
- § 9 Föredragning av revisionsberättelsen
- § 10 Fastställande av resultat- och balansräkningarna
- § 11 Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen för verksamhetsåret 2004
- § 12 Behandling av inkomna skrivelser och motioner
- § 13 Fastställande av budget för 2005
- § 14 Fastställande av årsavgiften för 2006
- § 15 Val av ordförande för tiden intill nästa årsmöte
- § 16 Val av två styrelseledamöter för en tid av två år (f n Stig Österberg, Hans von Euler)
- § 17 Val av två suppleanter för tiden intill nästa årsmöte (f n Göran Heijtz, Tommy Revai)
- § 18 Val av två revisorer för tiden intill nästa årsmöte (fn Jan-Ove Brandt, Bengt Lindbergh)
- § 19 Val av revisorssuppleant för tiden intill nästa årsmöte (f n Rune Hansson)
- § 20 Val av valberedning
 - a) sammankallande ledamot (f n Åke Persson)
 - b) två övriga ledamöter (f n Nils Malmros, Jan-Olov Edling)
 - c) en suppleant (f n Christer Karlsson)
- § 21 Övriga frågor
- § 22 Årsmötet avslutas

Riksföreningens för hembygdsfilateli verksamhetsberättelse för år 2004

Årsmöte avhölls på Täby Park hotell söndagen den 28 mars 2004 i samband med den nationella utställningen NorrPhil 2004. Styrelsen har därefter haft följande sammansättning: ordförande Gustaf Ankarcrona, vice ordförande Per Erik Nilsson, sekreterare Stig Österberg, kassör Hans von Euler, ledamot Anders Pleijel samt som suppleanter Göran Heijtz och Tommy Revai. Revisorer har varit Jan-Ove Brandt och Bengt Lindbergh samt revisorssuppleant Rune Hansson. Valberedningen har utgjorts av Åke Persson (sammankallande), Nils Malmros och Jan-Olov Edling, suppleant Christer Karlsson.

Göran Magnusson har varit cirkulationsföreståndare.

Styrelsen har under verksamhetsåret haft sex protokollförda möten.

Under tiden från årsmötet 2004 till årsmötet 2005 har ett föreningsmöte avhållits i Kristianstad i samband med Skåneland 04 och fem föreningsmöten avhållits i Stockholm, två rena bytesmöten med urvalshäften och tre möten med byte/urvalshäften och föredrag.

Föredraget 27 september var benämnt "Stampar på drift" och behandlade falsk- och efterstämpling i Sverige. Föredraget 24 november hölls av Giselher Naglitsch om "Post till och från Sigtuna". Föredraget 26 januari 2005 hölls av Ingvar Larsson om "Samarbetet post och telegraf i gången tid". Samtliga möten har haft mellan 15 och 25 besökare. Ordföranden har besökt Linköping och Lidingö Filatelistföreningar och informerat om Hembygdsfilatelisternas verksamhet.

Cirkulationsverksamheten har genomförts under första halvåret. I brist på stämpelmateriel från föreningens medlemmar har urvalshäften endast cirkulerat vid höstmötena i Stockholm. Därför har styrelsen beslutat att ansluta föreningen till Frimärksförmedlingen i Växjö HB. Medlemmarna har uppmanats att insända stämpelmateriel till denna förmedling. Häften har kunnat erhållas gratis från föreningen.

Medlemsantalet under året har legat runt 480. I november 2004 utsändes en ny medlemsmatrikel. Rekrytering har genomförts utöver vid föreningsbesök genom föreningens hemsida. Där återfinns bland annat anmälningsblankett.

Anders Pleijel har varit webbmaster för hemsidan (nås enklast via www.sff.r.se). Hemsidan har utvecklats vidare genom att viktigare artiklar och att kompletteringar till Facit Postal VII också lagts ut.

Föreningens medlemstidning Hembygdsfilatelisten har under 2004 utkommit med tre nummer i en upplaga om 500 exemplar. På grund av fördröjning från föregående år utkom nr 1/2004 först i maj månad varför enbart två ytterligare nummer kunde utges. Redaktionen har utgjorts av Gustaf Ankarcrona, redaktör, Anders Pleijel, redigerare och Per Erik Nilsson.

Under våren utgavs Facit Postal VII. I samarbete med katalogens redaktion har styrelsen beslutat att efterhand i tidningen publicera kompletteringar och ändringar till Postal.

Gustaf Ankarcrona, Per Erik Nilsson Stig Österberg,
Hans von Euler, Anders Pleijel

Arbetsplan och utgivningsplan för 2005

Mötesverksamhet genomförs i Stockholm mars, april, september, oktober, november, december samt vid Nordia 2005 i Göteborg.

Besök vid minst fyra lokalföreningar under året.

Aktivering av länsombud bl a med avsikt att upprätta kontakt med hembygdsföreningar

Forskningsprojektet moderna normalstämplar startas

Hembygdsfilatelisten utges med fyra nummer om minst 24 sidor per nummer

Medlemsvärvning genom hemsidan, Filatelisten, utställningar, Frimärkets dag, informationsfolder m m

Samverkan med andra riksföreningar vad gäller föredrag, information m m

Förslag budget 2005

Intäkter

Medlemsavgifter	25 000
Räntor	<u>1 000</u>
Summa	26 000

Kostnader

Hembygdsfilatelisten, tryckning, kuvert, porto	30 000
Porto övrigt, telefon	500
Resor	3 000
Möten	2 000
Lokalhyra	2 000
Kontorsmaterial	500
Övrigt	<u>2 000</u>
Summa	40 000
Underskott	14 000

Denna budget innebär att kapitalet måste nyttjas varför styrelsen föreslår en höjning av årsavgiften till 60 kr för år 2006.

Maskinstämplar – starten på nya brevnätet 1996

av Erik Idhult

Svenska maskinstämplor 1891-1989 kom först. Lagom till förbundsmötet 2004 såg Nya brevnätet 1996-2003 dagens ljus där alla terminalstämplor för landet presenteras. Häftet är en given fortsättning på förra utgåvan och vi väntar spánt på att även den mellanliggande perioden genomlysas. Maskinstämplor är ett måste-område för den inbitne samlaren och en koncentration endast på handstämplor utelämnar ju en stor del av länens äldre och nyare posthistoria.

Ur filatelistisk synpunkt gav oss de nya stämplorna från 1996 inget nytt i sak. Terminalstämplor med texten Terminal i stämpeln härleds för Västerbottens län tillbaka till 1991. Men det är mer den organisatoriska förändringen från 1996 som bildat utgångspunkten för den nya publikationen av herrar Arvidsson, Nordin och Dahlstrand. 56 postterminaler minskades till 19 och därefter har de blivit ännu färre. Det nya brevnätet fastställes till den 1 april 1996 och fr. o. m. detta datum skulle alla dessa terminaler försvinnas med nya stämplor av typ 90 med datumcirkel och terminalens namn i fyrkant tillsammans med en logo.

För mitt län pryds fyrkanten av ett renhuvud och texten Umeå postterminal på två rader, ovanför och under detta renhuvud.

Den synpunkt, tillägg, jag vill anföra är att Umeå terminal fick sin stämpel redan i mars månad. Tidigast kända datum är den 21 mars 1996 och senast kända datum 30 april (bild 1). Stämpeln var denna period försedd med våglinjer och byttes först den 1 maj ut mot renhuvudet (bild 2). (Tekniskt var detta inget problem eftersom bilden var en separat del av stämpeln och att detta "utbyte" inte var något nyhet vid terminalerna.)

Min reflexion är densamma som vid tidigare postala förändringar: Det officiella datumet för förändringen har inte följts. Det är lätt att tänka på alla byten från postkontor till postombud, från postombud till postställen, hur många gånger har inte avvikelser skett från officiella datum för byten. Samma sak händer här. Jag tror heller inte att Umeås terminal var ensam om att "tjuvstarta", alla centrala direktiv till trots. Detta är min teori. Men stämmer den?

Ett upprop alltså till samlarvänner från övriga län:
Studera maskinbrev från våren 1996!

Svenska stämplar på försändelser "från NARVIK"

Av Gustaf Ankarcrona

Frimärken på brev och andra försändelser från utlandet, som inte postbehandlats (stämpelplats) i avsändarlandet, skulle enligt konventionen från 1874 makuleras i mottagarlandet. För detta ändamål skulle en särskild stämpel angivande avsändarlandet användas. Vi kallar dessa stämplor för "Från"-stämplor.

Sådana stämplor fanns (och finns?) vid de svenska utväxlingspoststationerna. "Från"-stämpelein skulle slås så att frimärket makulerades. Poststationens egen stämpel fick inte användas för detta ändamål. Däremot skulle denna användas på en sådan försändelse för att markera att denna var mottagen.

"Från"-stämplor har funnits för de flesta länderna runt Sverige det vill säga Norge, Finland, Danmark, Estland, Lettland, Ryssland, Tyskland och Storbritannien. Dessa stämplor har i flera fall varit i bruk in i våra dagar. Den post som behandlats på detta sätt har främst kommit med båt eller tåg från utlandet.

Några av dessa stämpeltyper avviker från grundversionen typ "Från Norge". Detta gäller bland andra stämpelein "FRÅN NARVIK". Den har använts antingen på poststationerna Kiruna, Kiruna C och Kiruna 1 eller av brevlådstömmare på järnvägsstationen i Narvik för makulering av post som obehandlade lagts på tågets brevlåda. Liksom på andra utväxlingsstationer har Kiruna poststation och postkupén på Ofotbanen-Malmbanan haft en "Från Norge"-stämpel. Denna stämpel är också den frekventa för makulering av de norska frimärkena.

Facit Postal redovisar än så länge "Från"-stämplor för perioden 1875 till omkring 1930. I SFF Stämpelfakta (1996) finns en relativt komplett förteckning över dessa stämplor dock inte "FRÅN NARVIK". Denna stämpel återfinns däremot i "Post i norr" (1992) på sid 116. Där avbildas två stämplor nämligen "Från Narvik" (alltså text med gemener) mottagningsstämplad Kiruna C 30/9 58 och "NARVIK" (enbart ortnamnet med versaler) stämpelad Kiruna C 29/6 67.

Från Norge

Kiruna: 1960-talet

Kiruna: sept. 1958

Bilder ovan från "Post i Norr"

I min samling "Post över Kölen" har jag två andra varianter av denna stämpel (se bilderna), "Från NARVIK" (prepositionen med gemener och ortnamnet med versaler) stämplat Kiruna C 13/3 58 och "Narvik" (enbart ortnamnet i gemener) stämplat Kiruna C 22/8 62.

Stämplat på brev ur Gustaf Ankarcronas samling ovan

Detta innebär att det funnits åtminstone fyra olika typer av denna "från"-stämpel. Dessa stämplat är relativt sällsynta till skillnad mot den ordinarie stämplat "Från Norge". Mycket talar därför för att stämplat använts i Narvik och inte i Kiruna. Eftersom texten är svensk på två av stämplaterna ("från") får man förmoda att dessa använts av svensk postpersonal på tåget från Narvik till Kiruna. De andra två stämplaterna kan ha använts av norsk eller svensk postpersonal. Men varför finns det fyra olika stämplat för samma ändamål?

Det skulle vara mycket intressant om någon hembygdssamlare av Norrbotten kan kasta ljus över dessa "Narvik"-stämplat. Hör av er till redaktionen eller direkt till mig

"Studsbrief" är något att samla, men vad sägs om "pingpongbrev" - med lösenmärken?

Av framlidne Sven Åhman, 1985, (ej tidigare publicerad)

"Studsbrief" är en finess, som södlas av en del finsmakare bland brevsamlare. De försöker hitta brev från ett land till ett annat, som skickats vidare och fått tilläggsfrankering i det andra. Nyss innehöll Norsk Filatelistisk Tidsskrift en artikel som ger vid handen att fenomenet uppmärksammas även utanför Sverige, där jag haft känslan att det uppfunnits, så att säga. (Kanske är förklaringen att bidraget i den norska tidskriften, illustrerat med tidiga frimärkta brev från utlandet till Norge, som "studsat" och sänts vidare med norska märken som tillägg, är skriven av en Norgesamlare som lever och verkar i Sveige, Harry Snarvold.) Men vad sägs om ett "studsbrief"

som fått lösenmärken både i Sverige och i Norge? Jag vill minnas att jag en gång för länge sedan hade i min hand ett brev från England som gått till Frankrike och tillbaka igen över kanalen och som fått lösenmärken på sig först i Frankrike och sedan även i England, men jag har det inte i min ägo och minns inte detaljerna om detta sannskyldiga pingpongbrev längre.

Här är nu i alla fall ett brev utan tillräcklig frankering, som under en ordentlig irrfärd från Sverige till Norge och tillbaka igen, varit föremål för postens ömma omsorger i båda länderna - och blivit lösenbelagt i bägge två för mer än sextio år sedan!

Av vad man kan utläsa av det

bevarade kuvertet med dess stämplat och anteckningar, avsändes detta brev från Lessebo frankerat med ett femton öres Gustaf V-märke i vänsterprofil utan annan adress, till en privatperson, än "Kiruna". Det ser ut som om det redan då hade poste restanteadress i form av markeringen "p.r.".

Till Trondhjem

Men där fanns inte adressaten längre, utan brevet skickades vidare, nu till Trondhjem (det var stavningen på den tiden). På kuvertets baksida finns det en stämpel "Kiruna 29.8.23", som antingen markerar brevets ankomst dit eller - troligare - eftersändningen till Trondhjem.

Men även från Trondheim, för att nu tala om staden med dess nuvarande officiella namn, hade adressaten "Herr Abraham Abrahamsson" försvunnit vid det laget. Fortsatta studier av kuvertets innehållsrika baksida ger

vid handen:

Brevet, som var i "Trondhjem" den 31 augusti 1923 och inte kunde hitta någon mottagare där heller, skickades därifrån vidare till "Kristiania". men dess förrinnan åsattes det ett norskt 10 öres lösenmärke av typ "å betale", eller portomärke som det kallas på norska.

Detta portomärke har en annan, större "Trondhjem"-stämpel redan samma dag "31.8.1923". När det kom till Kristiania finns det ingen stämpel som talar om och Oslo var ju redan före namnbytet 1925 en såpass stor stad att det vore litet mycket begärt om en tillfällig besökare som herr Abraham Abrahamsson skulle uppsåras i en hast av posten.

Postens detektiver i farten

Lika fullt måtte posten i vårt grannland ha haft detektivinstikterna i god ordning - detta var ju i Stein Rivertons och Asbjörn Krag's stad

när allt kommer omkring - ty från Kristiania fick brevet studsas vidare, nu tillbaka till Sverige, men inte som man skulle gissat, åter till avsändaren i Lessebo, vars namn och hemort finns ordentligt antecknade på baksidan, utan till Göteborg.

Även där fungerade postens detektivinstinkter. Det pågick som inledningsvis sades en stor jubileumsutställning där då - det var stadens trehundraårsjubileum som firades hela sommaren - och fast postadressen bara var Göteborg verkar det mycket troligt att det vittberesta brevet kan ha nått sin man där.

Med samma lite tunnare bläck än den tidigare adressen, som använts vid den sista omadresseringen, står det nämligen ovanför adressatens namn, för säkerhets skull understruket med rödkrita, "Allt för Allas Paviljong".

Fast det är länge sedan den vida spridda veckotidningen "Allt för Alla", på sin tid med Sigge Strömberg som redaktör, slutade sina dagar, är det långtifrån otroligt att den hade en paviljong på Göteborgsutställningen 1923 (vars monument ännu efter mer än sextio år och kanske länge till kommit att förbli Liseberg, Sveriges vackraste nöjesfält).

En lång sväng på en vecka

Så kanske fick herr Abraham Abrahamsson nöjet att ta emot brevet från Lessebo litet mer än en vecka efter att det fullbordat svängen över Kiruna, Trondheim och Oslo (eller Trondhjem och Kristiania, rättare sagt). En "ANK"-stämpel på kuvertets baksida betygar att brevet kom till Göteborg "5.9.23", och två dagar senare var det på utställningens postkontor för utbäring. Utom det röda kritstrecket under meddelandet

om att hr Abrahamsson kunde finnas hos Allt för Alla i denna paviljong satt där då tre väsentliga tillskott:

- 1) en svensk "T"-stämpel;
 - 2) en understruken anteckning med blåkrita, "10";
 - 3) en med annan grov penna gjord anteckning, också den med lösenbeloppet "10", på andra sidan den svenska "T"-stämpeln.
- Eftersom det norska lösenbeloppet också var 10 öre, kan det ju hända att den ena av de två "10"-anteckningarna har suttit på kuvertet ända sedan dess besök i Trondheim. Vilken av dem som detta gäller, får vi väl nöja oss med att lämna därhän.

En sak kan man som stämpelsamlare i alla fall glädja sig åt, om man är göteborgare. Det är: 4) Brevet har fått ett 10-öresmärke av typen "stående lejon" påsatt bredvid lösenetiketten och delvis ovanpå blåkritesiffran - och det är stämplat "GÖTEBORG/JUB.UTST.". Datum på denna stämpel är "7.9.23", då man får förmoda att hr Abrahamsson äntligen fick höra från Lessebo. mot erläggande av tio öre i lösen. Men även om det mesta av dimmorna skingrats, är det ett posthistoriskt mysterium som står kvar:

-Vem betalade lösenavgiften i Norge?

Till läsekretsen!

Redaktionen uppmanar nu er att komma in med förslag på förklaring till den av Sven Åhman 1985 ställda frågan.

Svaret sänder ni till redaktören Per Erik Nilsson, Småbjörksvägen 81, 163 42 Spånga eller som mejl pe.n@chello.se

Lycka till!

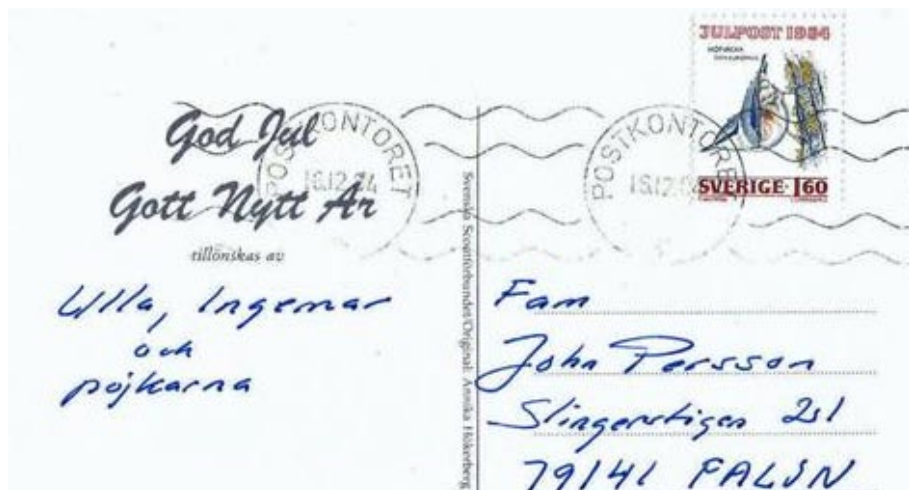
Från läsekreten

Julkort med endast POSTKONTORET och datum

Under ett par dagar i december 1984 använde Stockholm Ban
av misstag en Beredskapsstämpel

Vykortet inskickat av vår medlem Ulla Lundquist

Mera uppgifter finns om denna stämpel som kanske någon medlem kan tillföra.
Skicka detta gärna till redaktören (se sid 2)

23/12 2004
Tack för ett fylligt nr 3 av medlemsbladet.
Vad betr stämpling av fimmärken (sid 16) är det
inga problem att få låna stämpeln och stämpla
själv vid postcentret Storg. Luleå (fd Luleå 1) eller
hos samarbetspartnern Videoteket, en video-
butik i centrala Luleå. Jag kan även lägga
stämpel, märken/brev i plastfickor när
jag skickar rek. Personalen mycket tillmötes-
gående.

Med vänl hälsn *Per Olov Sandström*

Per Olov Sandström/SFF 22757

Karungi Utrikes och Kontrollstationerna i Boden och Haparanda under första världskriget

av Gustaf ankarcröna

Underlaget till denna artikel har redaktionen fått av Hans Lindgren, Bodens FF. Hans är en av författarna till den utmärkta boken "Post i norr". Vi tackar för bidraget.

Karungi Utrikes

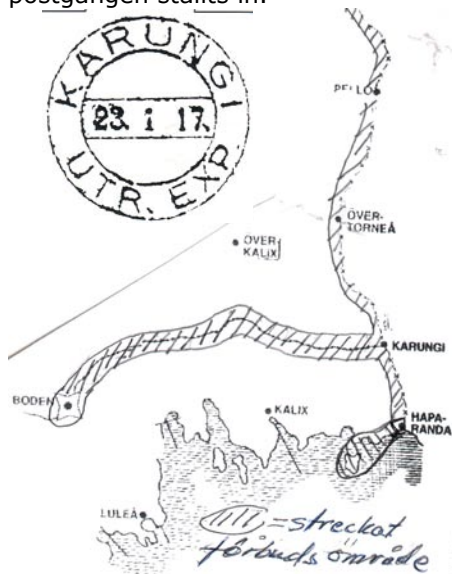
Efter första världskrigets utbrott 1 augusti 1914 kom Sverige att spela en betydande roll som förbindelselänk mellan Ryssland och Asien å ena sidan och hela den övriga världen å den andra sidan. Redan 5 augusti bestämde Ryssland att all post från Finland skulle gå vägen över Torneå - Haparanda i stället för Åbo - Stockholm. Järnvägen hade 1913 dragits fram från Boden till Karungi vid gränsälven norr om Haparanda. Karungi blev därför slutstation för den järnvägsbefordrade posten när trafiken öppnades 1 juli.

Posten fördes från Karungi med hästtransport till Haparanda, som var utväxlingspoststation. Under de första krigsmånaderna 1914 ökade postmängden mellan de två länderna dramatiskt. Generalpoststyrelsen beslöt därför att i december månad inrätta en **tillfällig utväxlingspostanstalt** i Karungi benämnd **Karungi Utrikes**. Från början var posten inrättad i en postvagn som fanns uppställd på bangården. 18 januari 1915 fick man flytta in i en egen postlokal. På den finska sidan öppnades vid samma tidpunkt en järnväg mellan finska Karungi (Karunki) och Torneå. Posten kunde under vintern transporteras med hästforor över isen från svenska till finska Karungi och sedan med tåg till Torneå. När isvägen inte längre bar våren 1915 återgick man 18 april till hästtransport till Haparanda.

Under vintern 1914-1915 färdigställdes järnvägen Karungi - Haparanda och kunde tas i bruk 26 maj 1915. Då flyttades poststationen Karungi Utrikes till Haparanda med bibehållet namn

Postmängderna mellan Haparanda och Torneå uppgick till otroliga mängder till exempel under första halvåret 1916 passerade cirka 1 750 000 paket från Torneå och cirka 350 000 paket från Haparanda

Karungi Utrikes hade egen stämpel **normalstämpel typ 58a** under tiden 1914-12-19--1917-03-31 enligt "Post i norr". Denna stämpel har hittills inte varit publicerad i Postal. Denna tillfälliga utväxlingspostanstalt kom att slutligt avvecklas 8 maj 1918. Då hade den ryska revolutionen i mars 1917 och det finska inbördeskriget 1917-1918 tidvis medfört att postgången ställts in.

Kontrollstationerna i Boden och Haparanda

KunglMaj:tförordnade13oktober1916 efter framställning av länsstyrelsen i Norrbotten om införselförbud av vissa exportförbjudna varor till viss del av Norrbottens län. Området bestod av (se kartskissen) en två mil bred remsa från (och innefattande) Boden till Karungi längs järnvägslinjen mellan nämnda orter och av en en mil bred remsa på den svenska sidan av Muonio och Torne älvar från och med Areavaara till Torneälvens utlopp (dock ej omfattande Haparanda stad) samt en kustremsa med tillhörande öar från och med Seskarö till gränsen mot Finland. Syftet med förbudet var att försvåra en illegal utförsel till Finland av ett antal för Sverige viktiga varor.

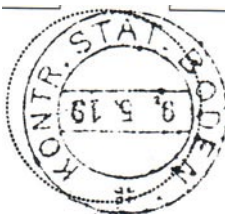
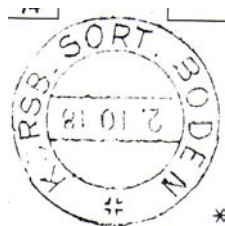
Förordningen trädde i kraft 30 november1916och upphörde attgälla 15 november 1919. Anordningarna kom att kallas **Kontrollstationen i Boden** respektive **Haparanda**. Stationerna försågs med dels en stämpel normalstämpel typ 58p samt en treradig gummistämpel med texten "**Öppnat Kontrollstationen Boden (Haparanda)**" avsedda att slås på adresskort till paket som blivit kontrollerade.

Dessa stämplat finns redovisade i Facit Postal. Normalstämplatna återfinns under ordet "Kontr. stat." (sid 147). Under rubriken "Övrig militär posthistoria" (sid 406) finner man såväl bakgrunden till de olika stämplatna samt såväl normalstämplatn som gummistämplatn. Dock har stämplatn "Kontr. Stat. Boden" glömts bort i denna sammanställning. Den är också den vanligare stämplatn. Haparandastämplatn 58p på frimärke är känd i endast två exemplar.

Man kan notera att alla kända avtryck av Boden-stämplatn har datum upp och ned.

Utöverdessa stämplatn användes idetta sammanhang en normalstämplat 58p med texten "Korsb.Sort.Boden". Den användes troligen av dem som skötte kontrollen av korsband innehållande varuprover. I Facit Postal finns den redovisad under ordet "Korsb.Sort. Boden" (sid 147), däremot saknas den i sammanställningen på sid 406. Denna stämplat är känd endast i ett exemplar och har också datum upp och ner.

För ytterligare information kring dessa stämplatn hänvisas till boken "Post i norr

KOMPLETTERINGAR/ÄNDRINGAR FACIT POSTAL VII (3)

Efterhand som kompletteringar finns, kommer de att publiceras under denna rubrik. På så sätt blir katalogen mer levande och man behöver inte vänta i flera år med att tillrättalägga och komplettera.

Uppgifter kan lämnas till Göran Heijtz, Box 19541, 104 32 STOCKHOLM, Tel: 08-108362, e-mail: nova.stamps@home.se. För järnvägspost 3-5 till Bernt Ling, Eldhusgatan 8, 724 81 VÄSTERÅS. Fotokopior är inte alltid nödvändiga, men kan vara bra vid tveksamheter. Ifall du lämnat en uppgift, men den inte återfinns i listan, kan det bero på att den bedömts som tveksam och kräver vidare kontroll! Tack på förhand för din medverkan.

Ändringarna är angivna i
fetstil.

Sid 60 Örebro Typ 2 1836-18**40**
Sid 85 ARKELSTORP 851220-**020128**
Sid 87 BANDHAGEN
UTDELNING **991005**-991230 Pris **100**
Sid 90 BJÄRSHÖG **120328**-480930
Sid 93 BORGGÅRD 330901-65**0515**
Sid 94 BOTSMARK 020401-02**0510**
Sid 96 BROMMA ALVIK
000103-**021021**
Sid 96 BROMMA SÖDRA
990928-991230
Sid 99 DALSJÖFORS 171216-**020820**
Sid 103 ELFROS 880601-**110929**
Sid 105 ESKILSTUNA TDN
150212-290816
Sid 106 EUROSTOP
HALMSTAD 910603-**000223**
Sid 108 FINSPÅNG **111020**-650521
Sid 115 GLUNTEN **020311**-**030423**
Sid 127 HELSINGBORG 22
851111-02**0821**
Sid 134 HÄLLESTAD
(f Hellestad) **121102**-**650515**
Sid 134 HÄLLESTAD
(f Borggård) **650517**-000229
Sid 139 JERNBOÅS 740801-21**0311**

Sid 150 PXP KVIDINGE
710601-**710708**
Sid 150 KYLINGARED
750101-**120404**
Sid 151 KÄFLINGE (Lbr)
091026-270322
Sid 162 MALMÖ 1 HULLKAJEN
651012-**750507**
Sid 169 MÖLNDAL 2 990825 **991221**
Sid 169 MÖRRUM **850109**-
Sid 169 MÖRUM 740101-**840811**
Sid 194 SOLLEFTEÅ 310301-51**0419**
Sid 197 STENSTA N16,**29**
Sid 199 STOCKHOLM 12 N54a(**2**)
Sid 206 SUNDSBY **850125**-551231
Sid 206 SUNDSVALLS-
POSTREGION 771007-**780330**
Sid 209 SÖDERTELIE 44**0202**-570120
Sid 211 TAVELSJÖ 310723-**020430**
Sid 220 UPPLANDSBODARNA
170701-**261020**
Sid 220 UPPLANDSBODARNE
(f s Upplandsbodarna) N58t
Sid 224 WARBERG 1819 - **220222**
Sid 226 VESTERLÖSA 890328-**110512**
Sid 231 VÄFVERSUNDA 040201-**400505**
Sid 234 VÄSTERVIK 3 550412 -**011120**

Sid 237 ÅLEM (-**690131**) 720401-**690331**
 Sid 237 ÅMMEBERG 990801-**011121**
 Sid 241 ÄTTERSTA 750101-**181121**
 Sid 252 Malmö 1 Hullkajen 651012-75**0507**
 Sid 272 BORGVATTNET-RAMSELE **1892**-1900
 Sid 311 FILIPSTAD EDEBÄCK 1882-**1890**
 Sid 311 GÖTEBORG MON B 1884-**1888**
 Sid 312 KRISTIANST-HESSLEH 1893-**1900**
 Sid 312 KRSTIANST-IMMELN 1887-**1899**
 Sid 312 LANDSK-BILLESHS GR 1897-**1900**
 Sid 312 MALMÖ-TRELLEB 1897-**1900**
 Sid 312 MOHOLM-MARIEST 1895-**1896**
 Sid 313 TIERP-GEFLE **1881**-1889
 Sid 313 ÖRBYH-DANNEMORA A 1922-**1924**
 Sid 314 S.C.J. **1874**-1877
 Sid 314 S.S.B.BL:T. **1865**-1866
 Sid 318 PKXP 2 C UTR U 82-**97**
ej PKP som stod i ändringar(2)
 Sid 320 PKP 9 STH.AVD **30** - - - **800**
 Sid 321 PKXP 15 23mm 80-**8503**
 Sid 321 PKXP 15 22mm **8503-8509**
 (samma stamp som 23mm)
 Sid 331 PKP 66 G *-* **14 mm** 59c **33-37**
 Sid 331 PKP 66 G *-* **12 mm** 59c 40-41
 Sid 337 PKP 100 A 15-18,**59**-60
 Sid 337 Nr 100: **Julpostkupéer?**
(591220) (601207)
 Sid 340 PKP 136 **32**-40
 Sid 343 PKP 178 4212,**4512**,4612,4812
 Sid 344 PLK 187 Nst33 00-05,**11**,17
 Sid 344 Nr 187: **?** (**110228**)
 Sid 344 PKP 197 Nst59b **34-55**
 Sid 351 PLK 254 A 00-04,06-11,14-17,20,27
ej 40, fel i ändringar(1)
 Sid 353 PLK 274 D UPP **03**-05
 Sid 368 PLK 385 F 10-20,26-**27**,33
 Sid 373 Gle-Up **1924**-1930
 Sid 374 Hässelby villastad-
 Stockholm * **1929**-1956

Sid 374 Hölö-Södertälje S 1948 **1949**
 Sid 374 Link-Mj 1940-1943,**1948**
 Sid 374 **Malmö Nässjö A**
gum.stpl 1958 400:-
 Sid 374 **Nässjö Malmö A**
gum.stpl 1958 400:-
 Sid 374 Sb hult Grönskåra **1913**-1916
 Sid 374 Sth-Kat **1934**-1936
 Sid 374 Stockholm-Nynäshamn
 1950-1960,**1966**
 Sid 374 **Sundsvall-**
Söderhamn A 1936 200:-
 Sid 374 **Sundsvall-**
Söderhamn C 1936 200:-
 Sid 375 Tierp-Uppsala C 1926-**1928**
 Sid 375 Vellinge-Malmö 1939-**1941**
 Sid 375 Ängelholm-Hälsingborg
 1946-**1952**

ÅNGBÅTSPOSTEXPEDITIONEN No.40

av Lennart Kron

Å BXP No 40 var under perioden 1872-90 inrättad på fartyg i trafik på södra norrlandskusten, de första åren fram t.o.m. 1883 på ångfartyget "TRAFIK" på sträckan Gävle-Hudiksvall/Sundsvall/Härnösand. Fartyget mätte 227 bruttoton och var byggt i Motala år 1857. Åren 1884-90 ersattes ångfartyget "TELEGRAF" på traden Gävle-Sundsvall, från 1885 utsträckt till Härnösand och från 1889 även till Luleå.

Avstämplingar av ÅBXP 40 från norrlandskusten höt till de svåraste och speciellt naturligtvis första året 1872 på 12 öre Vapen, frågan är om någon sådan stämpel påträffats? Men även under resten av seglationsperioden är avstämplingar av ÅBXP 40 synnerligen sparsamt förekommande. Förklaringen därtill ligger nog i att trafiken med de berörda fartygen var begränsad till sträckan Luleå-Gävle och att det fanns alternativa befordringsmöjligheter för post till Stockholm och vidare.

För några år sen hade jag turen att komma över ett brevkort sänt från Umeå till Sundsvall stämplat med ÅBXP 40 den 30/6 1890, stämpeln var dessutom violett, vilken normalt var avsedd för frakthandlingar, för post skulle svart färgdyna användas.

Vidare var textinnehållet intressant i brevkortet, som var sänt från firma Wilh. Holmberg genom O E Sundin, Umeå den 28/6 1890 till Ångbryggeriet Filial i Sundsvall, ankomststämplat 30/6 1890.

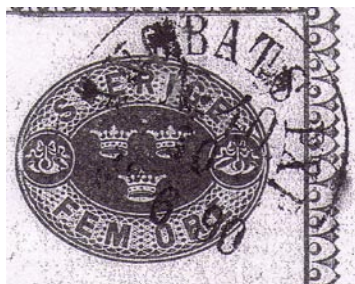
Texten lyder som följer:

"Umeå d. 28/6 90. Med "Telegraf" afsändes i dag 12 st tomlådor, inneh. 250 vattenglas & 150 champagneglas. Som "Elias Sehlstedt" helt nonchalant nekade att taga dem med var jag tvungen sända dem med "Telegraf" hwilken var nog tillmötesgående att purra sitt folk på natten och lasta dem. Jag önskar därför att hädanefter erhålla varorna med "Telegraf" alt. "Gestrikland" då "Sehlstedt" visat sådan oginhet. Hoppas telegrafisk order ingått och expedieras med "Gestrikland". "

"Telegraf" var byggd 1855 i Stockholm och mätte 168 ton, hemmahörande i Gävle 1872-1890, då hon såldes till Kristinestad. "Elias Sehlstedt" om 310bt, byggd 1882 i Oskarshamn var dt modernaste av fartygen ifråga och tillhörde Ångfartygs AB Norrland i Härnösand. "Gestrikland" om 357 brt var byggd 1858 i Norrköping och hörde hemma i Söderhamn.

Dessa fartyg övertogs 1914/15 av Sveabolaget som vid denna tid aktivt köpte upp flertalet norrländska rederier och dess fartyg.

Den 28 juni 1890 var en fredag, vilket kanske kan förklara "Sehlstedt"s kallsinnighet att inlasta den rätt lågbetalande lasten av tomlådor/flaskor. Någon längre smekmånad med "Telegraf" blev det dock inte eftersom detta fartyg i november samma år såldes till Finland.

NYA MEDLEMMAR januari 2005

Mats Bergwall,	Nygatan 46,	582 27, Linköping
Kai Gustafsson,	Kaga Algevi pilgård,	2585 99 Linköping
Monica Jonsson,	Libbyvägen 1,	187 62 Täby
Ingvar Larsson	Box 1133,	14123 Huddinge
Yngve Larsson,	Fårsaxvägen 21,	586 66 Linköping
Björn Levin,	Hasselbacken 5, ,	605 98 Norrköping,
Lennart Lindgren	Tjädergatan 70,	582 37 Linköping
Sven Lönning,	Borraregatan 9,	587 37 Linköping
Andera Löthman,	Libbarbovägen 4,	748 40 Örbyhus
Dag Svinhufvud,	Contenta Frimärken AB, Tomtebogatan 17,	113 39 Stockholm
Missad i medlemsförteckningen		
Åke Torkelstam	Bagartorpringen 82	170 65 Solna

Utträde

Henrik Gustafsson, Älmhult
Britt-Marie Larsson, Västervik
Roy Rönningborg, önköping

Avlidna:

Roland Sjöstrand, Uddevalla
Mats Strandberg,, Insjön
Ingemar Svensson, Lidköping

Okänt öde:

Magnus Johansson, Sjömarken

Kända adressändringar, i jämförelse med matrikel nov-2004:

Gunnar Andersson, **Brunn 155**, 523 90 Ulricehamn

Göran Elmborg, **Bergsgatan 12, 5 tr, 152 41** Södertälje

Göran Magnusson, **Gransholmsvägen 32, 360 32** Gemla

Robert Rentsch, **Sten Bergmans väg 59, 121 46** Johanneshov

Cirkulationen

Då inflödet av urvalshäften varit för dåligt, har styrelsen beslutat att föreningen ska upphöra med egen cirkulationsverksamhet. Det finns t.ex. inte tillräckligt med häften för att kunna skicka till de olika grupperna. I stället ansluter vi oss till SFF:s cirkulation som sköts från Växjö bl. a. av Göran Magnusson (som varit vår cirkulationsföreståndare).

- För inlämnare blir det ingen skillnad i kostnad.
- För köpare blir skillnaden att 10% ska läggas till på uttaget belopp.
- Vi får tillgång till 100-tals "nya" häften med hembygdsmaterial.
- Vi kan få fler häften till föreningsmötena.
- Häften till de olika grupperna beräknas skickas ut vår och höst, närmast i mars!
- Den som tidigare fått urval och vill upphöra med detta, måste meddela Göran M. (0470-198 40 kl 13-18) under februari.
- Den som inte tidigare varit med i cirkulationen och vill vara det, meddela Göran M. under februari.
- Häften kan lämnas in under adress:
FFHB, Box 444, 351 06 VÄXJÖ.

Förhoppningen är att denna förändring ska ge medlemmarna mer intressant material att välja bland.

.....

Önskas:

Vykort Dalarna och
Vasaloppsmaterial.
Vykort från Dalarna, både gamla
och
nya. Helst Mora och Leksand
med omnejd
runt Siljan och Orsasjön samt
norra
och västra Dalarna
Vasaloppsmaterial:
Vykort, Brevmärken,
Minnespoststämplat,
Entre ´nålar.

Ove Olsson
Trumslagatv. 5, 793 35 Leksand
Tel: 0247-133 48 bost.
0247-801 90 arb.
E-post ove.olsson@leksand.se

Söker TuristPorto kort sänt till
Finland

Säljer TuristPorto häften. mm

Säljer nya Portkort

Per Erik Nilsson

Småbjörksvägen 81, 163 42
SPÅNGA

pe.n@chello.se

www.pererik.se

Köpes

Vykort och andra försändelser
från Siknäs

och Töre (BD).

Liknade material från Jörn,

Österjörn,

Myrheden och Träskholm (AC).

Inge Rönnbäck

Backgatan 3, 930 47 Byske

Tel: 0912-61688

E-post

ronnback.091261688@telia.com

Söker;

ODENSALA LBB1 Nst 60

Gärna på postalt kvitto,försändelse
eller dylikt

Löst frimärke duger också.

Säljes

Kungliga Generalpoststyrelsens
cikulär

Postens cirkulär (hela eller maskade
avsnitt) har hjälpt mig att illustrera
öppnade,

stängda och namnändrade
postanstalter.

Nu bjuder jag ut mitt överskott,
hundratals notiser från hela landet,
mellan 1948 och 1983. Enhetspris
20:- per cirkulär, som kan innehålla
uppgifter om en eller ett flertal
ändringar.

Köp av 5 eller flera ex portofritt.

Länsvisa förteckningar.

Giselher Naglitsch,

Neptunusbacken 1, 195 55 Märsta,

08-591 155 14,

e-post gisgilla@telia.com

Finnes. Föreninens skrifter

TUR-stämplat

del 1 och 2 finns att köpa.

Skicka 50;- till vårt pg 98 86 28-4

Tidigare nummer av

Hembygdsfilatelisten finns att köpa
mot portokostnaden.

**Plats för flera
gratisannonser!**

RIKSFÖRENINGEN FÖR HEMBYGDSFILATELI

Adresslista: valda funktionärer 2004

Ordförande Gustaf Ankarcróna 070 - 213 43 95
Gustav III:s Boulevard 29 5tr, 169 73 Solna bost 08 - 624 37 95
e-post: margus.ankarcrona@tele2.se

V ordförande Per Erik Nilsson
Småbjörksvägen 81, 163 42 Spånga bost 08 - 760 33 55
e-post: pe.n@chello.se

Sekreterare Stig Österberg
Dalenvägen 8, 136 91 Haninge bost 08 - 500 34 146
e-post: stickan.island@swipnet.se

Kassör Hans von Euler arb 08 - 553 25 039
Skiljevägen 11, 182 56 Danderyd bost 08 - 753 43 86
e-post: hans.euler@telia.com

Ledamot Anders Pleijel arb - 08 - 672 30 27
Skånegatan 51, 4 tr, 116 37 Stockholm bost 08 - 642 21 44
e-post: anders.pleijel@telia.com

Suppleanter Tommy Revai arb 08 - 536 82 000
Franstorpssvägen 4C, 172 66 Sundbyberg bost 08 - 627 55 48
tommyr@spray.se

Göran Heijtz arb 08 - 10 83 62
Box 19541, 104 32 Stockholm fax 08 - 10 83 61
e-post: nova.stamps@home.se bost 08 - 10 74 01

Revisor Jan-Ove Brandt arb 08 - 723 91 00
Ripstigen 1, 8tr. 170 74 Solna bost 08 - 85 48 98
Bengt E. Lindbergh mobil 070 - 321 98 73
Fannydalsplatån 9, 131 41 Nacka bost 08 - 716 53 31
e-post: bengt.e.lindbergh@swipnet.se

Suppleant Rune Hansson
Bergvägen 10, 820 40 Järvsö bost 0651 - 408 92

Valberedning Åke Persson
sammankallande Alftavägen 10 B, 821 30 Bollnäs bost 0278 - 162 90

Nils Malmros
Lärkvägen 64, 374 50 Asarum bost 0454 - 32 11 28
Jan-Olov Edling
Pl. 2610, 748 92 Österbybruk 0295 - 501 48

Suppleant Christer Karlsson
Idrottsgatan 12, 753 37 Uppsala 018 - 25 40 17

Cirkulationsföre- Göran Magnusson bost 0470 - 307 20
ståndare Granholmsvägen 52, 260 32 Gemla
e-post: goran@frimarkscentrum.com

Vårens möten 2005

Onsdagen den 23 februari kl 16.00-20.00 på Postmuseum

Kl 16.00-18.00: **Urvalshäften**

Kl 18.15-19.00: **Årsmöte 2005**

Kl 19.15-20.00: **Normalstämpel 64 - Göran Heijtz**

redovisar olika utföranden och hur vår senaste normalstämpel skall indelas

Lördagen den 12 mars kl 10.00-14.00 i Stockholms

Filatelistförening, Tyska Brinken 34

Kl 10.00-14.00: **Urvalshäften och bytesverksamhet.**

Medtag eget material!

Lokalerna nås lättast med tunnelbana till Gamla Stan, sedan ett kvarter mot Slussen och därefter mot Tyska Kyrkan.

Onsdagen den 13 april kl 16.00-20.00 på Postmuseum

Kl 16.00-18.30: **Urvalshäften och bytesverksamhet**

Kl 18.30-20.00: **Tage Blomkvist berättar om Dalarnas Poststämplar**

Välkomna!